

NA DVORIŠČU PRI STRUPIH

IGOR PRASSEL

Za tiste, ki filma še niste videli, transkribiram rap slavnega trnovskega Klemna Klemna, ki obenem služi kot originalen sinopsis zadnje verzije scenarija (Miha Knific, Nejc Saje) in glasbena spremljava zaključne špice filma:

»Na dvorišču, tam nekje, majhn blokec stoji in zravn njega je igrišče. Aki in Baco, cela banda se igra, in pri tem strašn motjo soseda Lazarja. Lazar lisjak ma svoje sisteme, s svojimi pastmi dela tamalim probleme, po celem vrtu alarm mu stoji in k žoga pade gor, alarm zazvoni. Ampak, tamala banda se ne da, yeah, k majo pogumna Akija in Bacota. In zraven njiju mala Merlin stoji, šibka in krhka, banda si jo ne želi, roza oblekco, zlati lasje, fantje nočjo met v tolpi deklce. Ampak, ni vse tko, kot se zdi, ta tamala deklca več kot cela banda naredi. Izkaže se, da je glih ona tolk pogumna, da lahk s svojim načrtom Lazarja napumpa. In Aki in Baco mata bujno domišljijo, si zamišlata stvari, ki se v bistvu sploh ne zgodijo. Meri, aha, ona vse nardi, zorganizira žur na kirem Lazar se sprosti, po tubi s prsti se sprehaja, medtem ko se v njegovi bajti neki sumliva dogaja. Tud Lazar ni tko slab, kokr se nam zdi, če pogledaš na življenje mal iz druge strani ...«

Žirija devetega FSF-ja je *Dvorišču* (oziroma animatorjem tega filma: Luki Rusu, Nejcju Sajetu, Blažu Čadežu, Damijanu Naredu in Nini Bric) podelila vesno za animacijo z naslednjo razlago: »Animirani film *Dvorišče* vzbuja upanje, da se začenja kakovost te zvrsti, ki je dosegala v minulih obdobjih slovenskega filma visoko raven, ponovno dvigati.« Kaj so hoteli žiranti povedati s tem stavkom?

Morda nehotе tudi to, da zgodovine slovenskega animiranega filma ne poznajo ravno najbolje? Če so pionirji (Saša Dobrila, Mile de Gleria, Črt Škod-

lar, Dušan Hrovatin ...) predvsem v specifični zvrsti »stop-motion« lutkovnega animiranega filma pri nas s svojimi filmi postavili (povprečne) standarde, so sodobni slovenski avtorji in avtorice te standarde že zdavnaj presegle. O tem pričajo tudi že mednarodne nagrade in lanskoletna vesna za najboljši prvenec Špeli Čadež za lutkovni animirani film *Zasukanec*. Tudi Kolja Saksida je s serijo *Koyaa* dvignil raven visoko nad povprečje (trenutno se Saksida ubada z razvojem likov in scenarija za novo lutkovno animirano serijo *Golo brdo*). Najvišjo možno točko kakovosti slovenskega animiranega filma pa so nazadnje s filmom *Dvorišče* dosegli fantje iz ljubljanske produkcijske skupine Strup. Gre za skupino ustvarjalcev mlajše generacije, ki od leta 1998 deluje na področju računalniškega dizajna in animacije, fotografije, video umetnosti, grafičnega oblikovanja in računalniške grafike. V zadnjih letih se njihovi interesi nagibajo tako k produkciji igranih (*Made in China*, Dražen Štader) kot tudi dokumentarnih (*Z vzhoda*, Miha Knific, ter *Prezrto poglavje slovenske kinematografije: Rudi Omota*, Dražen Štader) animiranih filmov. Za lažje razumevanje Strupove multimedijske kreativnosti vam predlagam sprehod po njihovi virtualni hiši (www.strup.net).

Ena glavnih odlik filma *Dvorišče*, poleg detajlno dodelane scenografije Gregorja Nartnika (ali je žirija FSF-ja sploh pomislila, da si lahko animirani film zasluži nagrado za scenografijo?), ki se kaže v ličnih rekvizitih ter do potankosti izdelani arhitekturi (interierji in okolica tipičnega ruralno-urbanega ljubljanskega kvarta, ki izginja v spominu), je izbor glasov, ki so animiranim likom vnesli dokončno življenje. S pomočjo Roberta Vrtovška so Strupovci prepričali cvet slovenskih gledališčnikov, estradnikov, filmarjev in radijcev

(Radko Polič, Gašper Jarni, Miha Brajnik, Manca Dorrer, Nejc Saje, Neca Falk, Robert Pešut Magnifico, Boštjan Gorenc – Pižama, Boštjan Napotnik ...), da posodijo svoje glasove originalnim likom, ki jih je izdelal Miha Knific. Šele z odlično glasovno interpretacijo je množica likov dobila trdno psihološko ozadje, kar je za manj kot pol ure dolg film še posebej pomembno. In čeprav je v filmu prikazanih veliko slovenskih stereotipov (gasilsko društvo, Avsenikova »Na Golico«, nogomet=Južnjak / košarka=Slovenec, bohemski slikar ...), je zgodba dovolj univerzalna in vsakdanja, da se lahko z njo identificira (mlado) mednarodno občinstvo. Še najbolj šibek element filma je prav animacija, ki je zaradi objektivnih razlogov (majhen proračun, ki ni dovolil dela več animatorjem, tehnično samouštvo in improvizacija pri celostni izdelavi likov, digitalni fotoaparati namesto trik filmske kamere ...) avtorjem ni uspelo pripeljati na višjo raven. Ne glede na to je *Dvorišče* za domače razmere primer hudo uspešne filmske produkcije in samo upamo, da bodo odgovorni ljudje na Filmskem skladu (tam sicer ni nikogar, ki bi vsaj približno razumel specifično produkcijo animiranega filma ...) in na televiziji prepoznali njegov potencial. Kajti le tako se bodo morda avtorji *Dvorišča* lotili novega projekta, ne da bi morali zato pobegniti v tujino.

Za zaključek odgovor režiserja *Dvorišča* Nejca Sajeta na stereotipno novinarsko vprašanje 'Kako se lotiš režije animiranega filma?': »Počasi. Kjer je veliko časa, je tudi dovolj časa za gradnjo zgodbe. Lik in zgodba določajo vnaprej, kaj in kako.«

»Kaj pa Ničemer?«

»Drugič, gremo!«